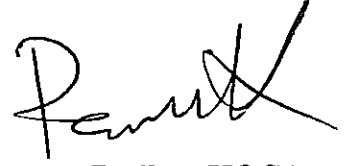

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Servet vergisi uygulaması ve temel gelir güvencesi sağlanmasına dair kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.15.10.2024

Perihan KOCA

Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 17-10-2024	Esas.No: 2/2613

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
1 6 Ekim 2024
Numara:

T B M M GENELEVRAK
1 6 Ekim 2024
No: 1513862

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de devlet bütçesinin en önemli gelir kaynağı vergilerdir. Tarihsel olarak ortaya çıkışına baktığımızda vergilerin kullanımı ve malî amacı esas olarak kamu harcamalarını finanse etmek ve aynı zamanda gelir ve servetin yeniden dağılımını düzenlemektir. Vergilemede adaletin sağlanması, devletin yurttaşlara eşit bir şekilde yaklaşımının önemli göstergelerinden biridir. Yani vergide adaleti sağlamanın kamu vicdanının sağlanması açısından önemli bir işlevi vardır. Bu bağlamda vergi adaletinin temel amacı, vergi yükünün bireyler arasında eşit bir şekilde dağıtılmasını sağlamaktır. Vergi adaletinin sağlanması kamunun elinde birtakım araçları da mevcuttur. Bunlar; en az geçim indirimi, artan oranlı tarifeler, ayırma ilkesi, düşük gelirliler ve emekçilere yönelik vergi indirimleri, muafiyetler ve istisnalardır. Türkiye’de uygulanan mali yaklaşım temel anlamda vergilemede adaletin ve eşitliğin en temel göstergesidir. Anayasa’nın 73. maddesine göre, mali gücü aynı olanlardan aynı verginin alınması, mali gücü farklı olanlardan ise farklı verginin alınması gerekir. Türkiye’nin dolaylı-dolaysız vergileme tercihine, gelir, servet ve tüketim vergilerinin gelişimine, çıkartılan vergi aflarına, uzlaşma sonuçlarına ve kayıt dışı ekonominin boyutuna baktığımızda ülkemizde uygulanan vergi sistemi vergi adaletinin sağlanması bir yana, servet ve sermaye sahiplerinin ödemesi gereken vergilerden vazgeçmek üzerine kurulu bir yapıdan ibarettir.

OECD ülkelerinde doğrudan vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki ağırlığı yüzde 65’ler civarındayken, bu oran Türkiye’de tam tersi şekilde işlemektedir Türkiye’de toplam vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 70’ini dolaylı vergiler (gelir durumuna bakılmaksızın herkesten eşit yüzdeyle ve/veya maktu olarak alınan KDV, ÖTV gibi tüketim vergileri, damga ve harç vergileri vb.), yüzde 30’unu ise doğrudan vergiler (gelir vergisi, kurumlar vergisi gibi kazanç üzerinden alınan vergiler) oluşturuyor. Bu bağlamda Vergi adaletinin tesisi için dolaysız vergilerin ağırlığı artırılmalıdır.

Türkiye’deki servetin dağılımıyla ilgili verilere baktığımızda ise korkunç bir uçurumun oluştuğunu görmekteyiz. İsviçreli Credit Suisse ve UBS tarafından yayımlanan verilere göre Türkiye’de en zengin yüzde 1’lik kesim ülkedeki servetin yüzde 37’sine sahiptir. Bu kriter baz alındığında Türkiye Avrupa’da servet dağılımı adaletsizliği sıralamasında ilk sırada yer alıyor. Öte yandan ölçeği biraz genişlettiğimizde Türkiye’de en zengin yüzde 5 ve en zengin yüzde 10’un servetten aldığı pay bakımından Türkiye Avrupa sıralamasında ikinci sırada bulunmaktadır. Servet dağılımı adaletsizliğini gösteren Gini katsayısında da Türkiye üçüncü sırada yer almaktadır.

Servet dağılımı ve vergi adaletsizliği birlikte düşünüldüğünde Türkiye’de halk sınıfları lehine acil tedbirler alınması kaçınılmazdır. Bu tedbirler arasında yüksek düzeydeki servetlerin vergilendirilerek yoksullara ek gelir ve istihdam kaynağı yaratmak atılacak ilk adımlardan birisi olmalıdır.

SERVET VERGİSİ VE TEMEL GELİR GÜVENCESİ KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-Gayrimenkullerinin, lüks taşınır mallarının değerleri ile banka mevduatları ve diğer finansal varlıklarının toplam değeri 40,000,000 TL ile 99,999,999 TL arasında varlıkları bulunan gerçek ve tüzel kişilerden yıllık yüzde 2,0 oranında, 100,000,000TL ile 249,999,999 milyon TL arasında varlıkları bulunan gerçek ve tüzel kişilerden yıllık yüzde 3,5 oranında, 250 milyon TL ile 499,000,000 milyon TL arasında yüzde 5; 500 milyon TL ile 749,999,999 milyon TL arasında yüzde 7,5 ve 750 milyon TL ve üzerindeki mevduatlardan yüzde 10 oranında servet vergisi alınır.

MADDE 2-(1) Servet vergisi olarak toplanan vergi temel gelir güvencesini fonlamada kullanılır.

(2) Kanunun yürürlüğe girmesiyle beraber Temel Gelir Güvencesi Fonu kurulur.

MADDE 3-TÜİK tarafından hesaplanan açlık sınırının altında bir gelire sahip olanların bulunduğu hanelerde, öncelik kadınlara verilmek üzere hanedeki en az bir bireye aylık asgari ücret miktarının altında olmaması koşuluyla her ay düzenli olarak temel gelir ödemesi yapılır.

MADDE 4-Bu programın finansmanı merkezi hükümet tarafından, uygulanması ise merkezi hükümet ve yerel yönetimlerin iş birliği ile yapılır.

MADDE 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.